

Ἡ ΕΝ ΧΑΛΚῃ ΕΜΠΟΡΙΚῃ ΣΧΟΛῃ

Οἱ πικαδόρις συνοδευόμενοι ὑπὸ τῶν τσοῦλος χαιρετίζουσι τὸ δημαρχικὸν θεωρεῖον, ὅπθ' ἐπίπτονται αὐτοῖς αἱ κλείδες τοῦ *toril*. Αἱ κλείδες λαμβάνονται ὑπ' αὐτῶν καὶ παραδίδονται πρὸς τὸν ἀλγοναζιλ, ὅστις τὰς φέροι πρὸς τὸν ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος ὑπρέτην καὶ φεύγει ἔπειτα δραμαίως ἐν τῷ μέσῳ τῶν χλευασμῶν καὶ τῶν κραυγῶν τοῦ πλήθους, διότι οἱ ἀλγοναζιλ καὶ πάντες οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς δικαιοσύνης δὲν εἶνε δημοτικώτεροι ἐν Ἰσπανίᾳ ἢ ὅσον εἶνε παρ' ἡμῖν οἱ χωροφύλακες καὶ οἱ ἀστυνομικοὶ κλητῆρες. Ἐν τούτοις οἱ δύο πικαδόρις τοποθετοῦνται ἀριστερόθεν τῶν θυρῶν τοῦ *toril*, αἵτινες κεῖνται ἀντικρὺ τοῦ βασιλικοῦ θεωρείου, διότι ἡ ἐξοδος τοῦ ταύρου εἶνε ἐκ τῶν μάλλον ἀξίων θέας ἐπεισοδίων τοῦ ἀγῶνος. Ἰστανται οὗτοι εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπ' ἀλλήλων, ἐστραμμένα ἔχοντες τὰ νῶτα πρὸς τὸ ξύλινον διάφραγμα, στερορῶς ἱππεύοντες, μὲ τὸ δόρυ ἀνὰ χεῖρας, ἔτοιμοι ν' ἀντιμετωπίσωσιν ἀνδρείως τὸ ἄγριον ζῷον· οἱ δὲ τσοῦλος καὶ οἱ βασιλικὸν Ἰστανται ὀλίγον ἀποτέρω ἢ διασκορπίζονται εἰς τὴν κονίστραν.

Πᾶσαι αὗται αἱ προπαρασκευαί, αἵτινες διαρκούσιν ὀλιγώτερον διάστημα ἢ ὅσον ἀπαιτεῖται πρὸς περιγραφὴν τῶν, ἐξάπτουσιν εἰς ὕψιστον βαθμὸν τὴν περιέργειαν. Ὅλα τὰ βλέμματα προσηλθούνται εἰς τὴν θύραν, καὶ τῶν δωδεκακισχιλίων θεατῶν οὐδὲ εἰς καὶ μόνος στρέφεται

πρὸς ἄλλο μέρος. Ἡ ὠραιότατη γυνὴ τοῦ κόσμου δὲν θά ἤξιοῦτο τῆς ἐλεημοσύνης ἐνὸς καὶ μόνου βλέμματος κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν.

Th. Gautier

(Ἐπετα τὸ τέλος)

Ἡ ΕΝ ΧΑΛΚῃ ΕΜΠΟΡΙΚῃ ΣΧΟΛῃ

Ἡ ἐν Χάλκῃ σχολὴ τῶν Ἑλλήνων ἐμπόρων, ἣτις «Ἑλληνικὴ Ἐμπορικὴ Σχολή» ὀνομάζεται, εἶνε ἓν ἐκ τῶν ἐν τῇ Ὀθωμανικῇ αὐτοκρατορίᾳ μεγάλων ἑλληνικῶν ἐκπαιδευτηρίων.

Περιλαμβάνει ὁκτὼ ἐτησίαις τάξεις, ὧν αἱ τέσσαρες ἀνώτεραι διαίρουνται ἐκάστη εἰς δύο τμήματα ἀκριβῶς διακεκριμένα καὶ ἀσυγχύτως λειτουργοῦντα. Τὸ μὲν ἐν τῶν τμημάτων τούτων, τὸ ἐπιστημονικόν, περιλαμβάνει τὰ μαθήματα πλήρους πρακτικοῦ γυμνασίου, τὸ δὲ ἕτερον, τὸ ἐμπορικόν, περιλαμβάνει τὰ μαθήματα ἐιδικῆς ἐμπορικῆς σχολῆς, ἣτις εἶνε κατηρησμένη ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρίστων τῆς Ἐσπερίας ἐμπορικῶν σχολῶν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν, πάντων Ἑλλήνων, ἀνέρχεται τῶρα εἰς 165, εἶνε δὲ οὗτοι τέκνα Ἑλλήνων οὐ μόνον ἐκ τῶν ὑπηκόων τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου, πάντες δὲ οἰκίσται.

Σκοπὸς τῆς σχολῆς ταύτης εἶνε ἡ πρακτικώ-

τέρα, συμμετρικωτέρα καὶ σκοπιμωτέρα ἐκπαίδευσις τῶν νέων, διότι ἀληθῶς οἱ μαθηταὶ αὐτῆς οὐ μόνον μορφοῦνται καλῶς εἰς τὴν πάτριον γλῶσσαν καὶ φιλοσοφίαν, ἀλλὰ ἐξέρχονται τῆς σχολῆς κατέχοντες καὶ τὰς γνώσεις τὰς ἀπαιτούμενας ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς αἰῶνι διὰ πάντα λόγιον ἄνθρωπον, κατηρτισμένοι δὲ πως οἱ πάντες μὲν εἰς τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν, τινὲς δὲ τούτων καὶ εἰς τὴν Γερμανικὴν καὶ εἰς τὴν Ἀγγλικὴν. Τὴν τῆς σχολῆς δὲ ἐφορεῖν ἀποτελοῦσιν ἀξιότιμοι Ἕλληνες ἔμποροι, ἄνδρες δραστήριοι, φιλόκαλοι καὶ φιλόμουσοι καὶ πλεῖστα καλὰ ὑπὲρ αὐτῆς ἐργασάμενοι καὶ ἐργαζόμενοι πῶς μείζονα πάντοτε τελειοποιήσιν αὐτῆς. Τὰ μέλη τῆς ἐφορείας ἀπαρτίζουσι σήμερον οἱ κ.κ. Δ. Ν. Ταμβάκος, Δ. Γενίδουνας, Ἄκατος, Φιλιππίδης, Τελλόγλους, πάντες διαπρεπεστάτην κατέχοντες θέσιν ἐν τῇ κοινῶνίᾳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Διευθύνεται δὲ ἡ σχολὴ ὑπὸ τοῦ διακεκριμένου διδάκτορος τῶν μαθηματικῶν ἐπιστημῶν κ. Γ. Διανοπούλου καὶ ἔχει καθηγητὰς μὲν πεπειραμένους καὶ εἰδικούς, διδακτικά δὲ μέσα πολλά, ἤτοι χημικὴν ἐργαστήριον, ὀργανοθήκην τῆς πειραματικῆς φυσικῆς, συλλογὴν ὀρυκτολογικὴν, πλουσίαν συλλογὴν ἐμπορευματολογίας καὶ ἱκανῶς πλουσίαν βιβλιοθήκην.

Αἱ ἐτήσια δαπάναι τῆς σχολῆς ἀνέρχονται εἰς 7 χιλιάδας ὀθωμανικῶν λιρῶν περὶπου. Τὸ ἀπολυτήριον τοῦ ἐπιστημονικοῦ τμήματος ἀναγνωρίζεται ὑπὸ τε τοῦ ἐν Ἀθήναις καὶ ὑπὸ ἄλλων πανεπιστημίων, ἡ δὲ ἐν Ζυρίχῃ Πολυτεχνικὴ Σχολὴ θεωροῦσα αὐτὸ ὡς ἰσοβάθμιον τῷ τῶν ἐλβετικῶν λυκείων, παραδέχεται τοὺς κατέχοντας αὐτὸ ἄνευ ἐξετάσεων.

Ἡ σχολὴ αὕτη ἰδρύθη τῷ 1831 καὶ ἔφερεν ἀρχικῶς τὸ ὄνομα: Ἑλληνικὸν φροντιστήριον, ἐν ᾧ ἐδιδάσκετο ἔστιν ὅτε καὶ ἡ διπλογραφία· καὶ ἐκαλεῖτο κατ' ἀρχὰς μὲν: τὸ ἐν Χάλκῃ Ἑλληνικὸν φιλολογικὸν φροντιστήριον, ἔπειτα δὲ: ἡ ἐν Χάλκῃ Σχολὴ τῶν Ἑλλήνων ἐμπόρων, τελευταῖον δὲ ἐκλήθη Ἑλληνοεμπορικὴ Σχολή, ἢ Ἑλληνικὴ Ἐμπορικὴ Σχολὴ Χάλκης. Τῷ 1872 ἀπαντᾷ ἐν τῷ προγράμματι τοῦ φροντιστηρίου πλήρης σειρά ἐμπορικῶν μαθημάτων, τῷ δὲ 1878

διηρέθη ἡ σχολὴ εἰς δύο τμήματα: Ἐπιστημονικὸν καὶ Ἐμπορικόν.

Τὸ οἰκοδόμημα, ἐν ᾧ λειτουργεῖ ἡ σχολὴ αὕτη, κεῖται ἐπὶ γραφικωτάτης θέσεως τῆς κατὰ πάντα θελκτικωτάτης νησίδος Χάλκης. Ἀληθῶς δὲν ὑπάρχει καταλληλότερος τόπος διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῆς νεότητος, οὔτε καταλληλότεραι συνθήκαι διὰ τὴν σωματικὴν καὶ πνευματικὴν τῶν νέων διάπλασιν. Τὸ οἰκοδόμημα τῆς σχολῆς εἶνε μόνῃ κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ προτελευταίου Βυζαντινοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου τιμωμένη κατ' ἀρχὰς μὲν ἐπ' ὀνόματι Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, εἶτα δὲ ἐπ' ὀνόματι τῆς Θεομήτορος, διὰ τὸ ἐν αὐτῇ μέχρι σήμερον σωζόμενον παρεκκλησίον τῆς Παναγίας, τὸ ὁποῖον ἐκτίσεν ἡ σύζυγος Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου Μαρία ἡ Κομνηνὴ, ἡ θυγατὴρ Ἀλεξίου τοῦ Δ' αὐτοκράτορος τῆς Τραπεζοῦντος. Τὴν μονὴν ταύτην καεῖσαν τῷ 1672 ἀνεκαίνισε τῷ αὐτῷ ἔτει Παναγιωτάκης ὁ Νικόσιος, ὁ μέγας διερμηνεὺς τῆς Ὑψηλῆς Πύλης. Ἐρειπωθεῖσαν δὲ τὴν μονὴν ἀνεκαίνισεν ὁ τελευταῖος αὐτῆς κτίτωρ Ἀλέξανδρος ὁ Ὑψηλάντης τῷ 1796 καὶ ἐπροέκτισεν αὐτὴν διὰ πολλῶν κτημάτων ἐν Βλαχίᾳ καὶ Βεσσαραβίᾳ καὶ δι' ὀλοκλήρου τῆς νήσου Περώτης, προσορίσας αὐτὴν ὅπως χρῆσιμύσῃ ὡς ἐλληνικὸν φροντιστήριον. Καὶ ἡ μὲν ἐπιθυμία αὕτη τοῦ κτίτορος ἐξεπληρώθη, ἀλλὰ τὰ προσαρτηθέντα τῇ μονῇ κτήματα δὲν ἀνήκουσι σήμερον τῇ σχολῇ. Μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Ὑψηλάντου ἀνακαίνισιν ἐγένοντο εἰς τὸ οἰκοδόμημα τῆς μονῆς τρεῖς ἐπισκευαί, ὧν ἡ μὲν πρώτη ἐγένετο μικρὸν πρὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ φροντιστηρίου, ἡ δὲ δευτέρα τῷ 1851 καὶ ἡ τρίτη τῷ 1878. Ἡ πρώτη ἦτο γενικὴ ἐπισκευὴ καὶ μεταρρυθμίσεις τῆς μονῆς πρὸς ὑποδοχὴν σχολῆς, ἡ δὲ δευτέρα ἐπισκευὴ ἦτο ἐκ βάθρων ἀνέγερσις ἐνὸς μέρους τῆς βορείου πλευρᾶς, ἡ τρίτη δὲ τέλος ἦτο ἡ ἐκ βάθρων ἀνέγερσις ὀλοκλήρου τῆς δυτικῆς πλευρᾶς, μέρους τινὸς τῆς βορείου καὶ μέρους τῆς νοτίου. Διὰ τὴν τρίτην ταύτην ἐπισκευὴν ἐδαπανήθησαν 10 χιλ. λίραι περὶπου. Ἐχορήγησαν δὲ διὰ τὴν ἐπισκευὴν ταύτην καὶ ἄλλοι μὲν ὁμογενεῖς, ἰδίᾳ ὁμοῦς αἱ ὑπὲρ παντὸς καλοὺ τὴν πρώτην τάξιν κατέχουσαι οἰκογένειαι Γ. Ζαρίφη καὶ Ζαφειροπούλου.

Ἐν Χάλκῃ

X.

